

Saksbehandler: Per Velde

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
118/22	Formannskapet	21.11.2022
115/22	Kommunestyret	28.11.2022
133/22	Kommunestyret	12.12.2022

Lån til Karmsund Lufthavn Invest AS - Haugesund Lufthavn Karmøy

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommunestyre innvilger et lån på inntil 10 millioner kroner til Karmsund Lufthavn Invest AS (org.nr.: 921 147 228), som gir styret i Karmsund Lufthavn Invest AS et finansielt handlingsrom til å finne en forsvarlig modell for finansieringen av kapitalbehovet på 20 millioner kroner i Lufthavndrift AS. Lånet til Karmsund Lufthavn Invest AS gis uten sikkerhet, og låneavtalen skal være i samsvar med betingelsene i denne saken.
2. Karmøy kommunestyre gir ordfører og kommunedirektør fullmakt til å innvilge lånet innenfor lånerammen, og signere låneavtalen med Karmsund Lufthavn Invest AS, og andre nødvendige dokumenter i forbindelse med låneavtalen.
3. I bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A) gjøres følgende endringer i 2022:
 - a. Utlån av egne midler økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner
 - b. Bruk av disposisjonsfond økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner

Formannskapet 21.11.2022:

Behandling:

Fungerende kommunedirektør oppfordres til å anskaffe regnskap og balansen for LUB per oktober 2022. Dokumentene legges frem senest i kommunestyremøtet 28.11.22

Votering:

Innstillingen ble vedtatt mot 4 stemmer (3 H, 1 KL)

FSK- 118/22 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre innvilger et lån på inntil 10 millioner kroner til Karmsund Lufthavn Invest AS (org.nr.: 921 147 228), som gir styret i Karmsund Lufthavn Invest AS et finansielt handlingsrom til å finne en forsvarlig modell for finansieringen av kapitalbehovet på 20 millioner kroner i Lufthavndrift AS. Lånet til Karmsund Lufthavn Invest AS gis uten sikkerhet, og låneavtalen skal være i samsvar med betingelsene i denne saken.
2. Karmøy kommunestyre gir ordfører og kommunedirektør fullmakt til å innvilge lånet innenfor lånerammen, og signere låneavtalen med Karmsund Lufthavn Invest AS, og andre nødvendige dokumenter i forbindelse med låneavtalen.
3. I bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A) gjøres følgende endringer i 2022:
 1. Utlån av egne midler økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner
 2. Bruk av disposisjonsfond økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner

Kommunestyret 28.11.2022:

Behandling:

Strømstøtte-næringsfond, foreslått av Tor Kristian Gaard, Høyre

1. Kommunestyret øker inntektene i budsjettet for Utbytter under Netto finansutgifter med -52 431 000 kroner. Beløpet på 52 431 000 kroner avsettes til "Næringsfond". Kommunestyret bestemmer regler for bruk av fondet i egen sak for kommunestyret. Administrasjonen utarbeider forslag til regelverk for strømstøtte i samarbeid ned Karmøy Næringsråd.
2. Sak om lufthavndrift fremmes i egen sak for Karmøy kommunestyre, regnskapstall (drift, gjeld, balanse og prognose) legges frem tom tredje tertial 2022.
3. Ordføreren skal kreve ekstraordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS ihht aksjeloven.
4. Ordføreren skal fremsette krav om ekstraordinært utbytte for 2022 på 110 millioner NOK i tillegg til vedtatte utbytter.

Hult (SP) fremmet forslag om å utsette saken til neste møte i kommunestyret.

Votering over utsettelse:

Utsettelsesforslaget fremsatt av Hult (SP) fikk 31 stemmer mot 14 stemmer (AP 8, KRF 3, SP 3), og saken ble utsatt til neste møte i kommunestyret.

KST- 115/22 Vedtak:

Saken utsettes til neste møte i kommunestyret.

Kommunestyret 12.12.2022:

Behandling:

Krog fremmet spørsmål som var sendt inn til ordfører i forkant av møtet:

Spørsmål 1:

Gitt at hoveddelen av trafikkøkningen som det selskapet selv budsjetterer med frem til 2025 vil komme fra utenlandsruter, hvor mye utslipp av CO2 vil dette medføre per år fom 2025? (Dette vil selvsagt avhenge av rutenes lengde, men som et snitt kan man vel ta utgangspunkt i 400 mil tur retur for en flygning til mellomeuropa, som vel vil være et gjennomsnitt av to ruter f.eks til Sørspania og Polen.)

Konst. kommunedirektør svarte:

Det vil gi mindre Co2- avtrykk å reise direkte til utlandet enn å måtte reise via andre destinasjoner. Utfyllende svar vil kreve større analyser, noe det ikke har vært mulig å gjennomføre på angitt tid.

Spørsmål 2:

Gitt klima-og miljøkrisen verden står ovenfor, synes ordføreren det er klokt at Karmøy kommune aktivt skal støtte et selskap som har som uttalt mål, og forutsetning for egen eksistens, å øke utslippene av klimagasser?

Ordfører svarte:

Vi har et felles ansvar om å nå målene i Parisavtalen. Skal innbyggere og næringsliv redusere utslipp, så må også det offentlige gjøre det samme. Vår flyplass er ideell som pilotprosjekt for bruk av fly med el-drivkraft. I de nærmeste årene vil økt flytrafikk kunne medføre økning i utslipp, men over lengre tidsperspektiv vil det være en god investering lokalt og nasjonalt med tanke på det globale utslippet.

Votering

Innstillingen ble vedtatt mot 6 stemmer (2 H, 2 MDG, 1 SP, 1 SV).

KST- 133/22 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre innvilger et lån på inntil 10 millioner kroner til Karmsund Lufthavn Invest AS (org.nr.: 921 147 228), som gir styret i Karmsund Lufthavn Invest AS et finansielt handlingsrom til å finne en forsvarlig modell for finansieringen av kapitalbehovet på 20 millioner kroner i Lufthavndrift AS. Lånet til Karmsund Lufthavn Invest AS gis uten sikkerhet, og låneavtalen skal være i samsvar med betingelsene i denne saken.
2. Karmøy kommunestyre gir ordfører og kommunedirektør fullmakt til å innvilge lånet innenfor lånerammen, og signere låneavtalen med Karmsund Lufthavn Invest AS, og andre nødvendige dokumenter i forbindelse med låneavtalen.
3. I bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A) gjøres følgende endringer i 2022:
 1. Utlån av egne midler økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner
 2. Bruk av disposisjonsfond økes med lånebeløpet på 10.000.000 kroner

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Denne saken må sees i sammenheng med sak 108/22, om «Endring av selskapsavtale i Karmsund Havn IKS – Luftfart». Begge sakene er en del av en samlet løsning for å bidra til å løse det totale kapitalbehovet slik at Lufthavndrift AS, kan stå for videre drift av Haugesund Lufthavn Karmøy. Samlet kapitalbehov er 35 millioner kroner, hvor eksisterende aksjonærer i Lufthavndrift AS, bidrar med 15 millioner kroner. Herav bidrar Karmsund Havn IKS med 5 millioner kroner, som eier av Karmsund Lufthavn Invest AS med eierandel på 33,34 prosent i Lufthavndrift AS.

Denne saken handler om finansiering av det resterende kapitalbehovet på 20 millioner kroner. Regionrådet gjorde vedtak den 28. oktober 2022, om å be kommunedirektørene/rådmennene i de respektive kommunene i regionrådet om å vurdere hvordan kommunene kan delta i finansieringen.

I 2018 ble det utlyst tjenestekonsesjon for Haugesund Lufthavn Karmøy, med en konsesjonsperiode på 20 år. I mai 2019 fikk Lufthavndrift AS tildelt tjenestekonsesjonen med Avinor AS, og overtok driften av lufthavnen. Karmsund Havn IKS gikk inn på eiersiden i Lufthavndrift AS, via datterselskapet Karmsund Lufthavn Invest AS med en kapital på 15,1 millioner kroner. Inntreden i selskapet ble gjort etter at det oppstod en akutt situasjon hvor Widerøe Ground Handling AS trakk seg som investor i selskapet.

Lufthavnen med rullebane og bygninger eies av Avinor. Haugesund Lufthavn Karmøy driftes av Lufthavndrift AS, i henhold til tjenestekonsesjonsavtalen med Avinor.

Formålet til Lufthavndrift AS er definert i selskapets vedtekter:

«Selskapets virksomhet er tjenesteytelse, handel og produksjon med formål å legge til rette for økt trafikk over Haugesund Lufthavn, Karmøy, herunder økt næringsutvikling i forbindelse med lufthavnen, samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette».

Lufthavndrift AS eies av private virksomheter og Karmsund Lufthavn Invest AS (33,34 prosent), som videre eies (100 prosent) av Karmsund Havn IKS. Karmsund Havn IKS eies av Haugesund kommune (38,46 prosent), Karmøy kommune (38,46 prosent), Tysvær kommune (7,69 prosent), Bømlo kommune (7,69 prosent), Sveio kommune (3,85 prosent) og Bokn kommune (3,85 prosent).

Driften av lufthavnen ble kraftig rammet av pandemien i 2020 og 2021, og Lufthavndrift AS er avhengig av kapitaltilgang for å bygge opp igjen et bærekraftig trafikkgrunnlag i løpet av 2023. Det totale kapitalbehovet er 35 millioner kroner som skal dekke drift og nødvendige investeringer ut 2023, hvor 15 millioner kroner er planlagt hentet inn i en emisjon med eksisterende aksjonærer: Karmsund Lufthavn Invest AS (eierandel 33,34 prosent), Jakob Hatteland Bygg AS (eierandel 21,67 prosent), Caiano Eiendom AS (eierandel 20,00 prosent), TS Industri Invest AS (eierandel 20,00 prosent), og Widerøe Ground Handling AS (eierandel 5 prosent).

Dette innebærer 5 millioner kroner fra offentlig eierskap gjennom Karmsund Havn Invest AS og 10 mill. kroner fra private eiere. Styret i Lufthavndrift AS la i utgangspunktet til grunn at de resterende 20 millioner kroner skulle søkes dekket gjennom andre kilder. Styret har uttrykt et klart behov for offentlig sameie. Særlig i forhold til nasjonalpolitiske prosesser for å vise at både næringslivet og kommunene står sammen om å utvikle og sikre regionens lufthavn og tilhørende infrastruktur.

Dagens eiere har i egen sak i kommunestyrene i november/desember lagt til grunn å dekke opp minimum 5 millioner kroner i samsvar med planlagt emisjon utfra sin eierposisjon gjennom

Karmsund Havn Invest AS. I dette ligger at øvrige privat eiere skytter inn 10 millioner kroner i emisjonen.

I saken er det også tatt høyde for at kommunene dekker inntil 12 millioner kroner, som utgjør 33,34 % av 35 millioner kroner, om det ikke lykkes å dekke resterende 20 millioner kroner gjennom andre kilder. I dette ligger et premiss om at det er dagens eiere som dekker opp samlet kapitalbehov på 35 millioner kroner.

Styret i Lufthavndrift AS har henvendt seg til Regionrådet i Haugaland Vekst IKS for å finne en løsning på de resterende 20 millioner kroner. I dette ligger nå som premiss at dagens offentlige eiere gjennom Karmsund Havn IKS har dekket opp minimumsbeløpet på 5 mill. kroner og at andre private eiere dekker opp 10 millioner kroner. Regionrådet består av kommunene: Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Sveio, Etne, Sauda, Suldal, Bokn og Utsira.

Saks- og faktaopplysninger

Regionrådet hadde møte 28. oktober 2022, hvor det ble vedtatt at kommunedirektørene/ rådmennene i de respektive kommunene skulle vurdere hvordan kommunene kan delta i finansieringen. Konklusjonen ut ifra det møtet, ble at kommunene kan bidra hver for seg med bilaterale lån til Karmsund Lufthavn Invest AS. Målet er at samlet lånebeløp blir 20 millioner kroner. Fordelingen av lånebeløp mellom kommunene blir fastsatt etter innbyggertallet i de kommunene som deltar med lån. Dette gir styret i Karmsund Lufthavn Invest AS et finansielt handlingsrom til å finne en forsvarlig modell for finansieringen av kapitalbehovet på 20 millioner kroner i Lufthavndrift AS.

Utfra innbyggertallet i kommunene i regionrådet vil fordeling av 20 mill. kroner bli slik:

Långivere	Innbyggere	Fordeling	Lånebeløp
Karmøy kommune	42.541	35,68 %	7.137.000
Haugesund kommune	37.444	31,41 %	6.282.000
Tysvær kommune	11.283	9,46 %	1.893.000
Vindafjord kommune	8.775	7,36 %	1.472.000
Sveio kommune	5.775	4,84 %	969.000
Sauda kommune	4.525	3,80 %	759.000
Etne kommune	4.043	3,39 %	678.000
Suldal kommune	3.784	3,17 %	635.000
Bokn kommune	855	0,72 %	143.000
Utsira kommune	188	0,16 %	32.000
Sum	119.213	100,00 %	20.000.000

(Lånebeløpene er avrundet til nærmeste tusen)

Vurdering

Kommunedirektøren vil følge anmodningen fra Regionrådet om å delta i finansiering av 20 millioner kroner til Karmsund Lufthavn Invest AS, ved å foreslå et lån uten sikkerhet, hvor lånebeløpet er fordelt mellom kommunene basert på innbyggertallet. Eierkommunene i Karmsund Havn IKS vil i perioden november/desember gjøre vedtak om å dekke opp 5 millioner kroner i samsvar med planlagt emisjon utfra sin eierposisjon i selskapet.

Kommunedirektørene/rådmennene i de respektive 10 kommuner i regionrådet er omforent om forslag til finansiering og modell.

Lånets størrelse

Intensjonen er at Karmøy kommune skal bidra med et lånebeløp tilsvarende kommunens andel av innbyggertallet i regionen. Det vil si 35,68 prosent av lånebeløpet på 20 millioner kroner, som utgjør 7.137.000 kroner. Det er i midlertidig en risiko for at ikke alle kommunene i regionrådet har mulighet til å bidra i finansieringen. Noen bidrar også gjennom sitt eierskap i Karmsund Havn IKS, som vil bidra til emisjonen i Lufthavndrift AS (via Karmsund Lufthavn Invest AS). «Tidsvinduet» for å finne en løsning for Lufthavndrift AS gjør situasjonen krevende, og det må derfor vedtas en løsning som har en viss fleksibilitet inntil at alle kommunene får gjennomført sin politiske behandling. Det er derfor naturlig at Karmøy kommune, som vertskommune for Haugesund Lufthavn Karmøy, tar en hovedrolle for å finne endelig løsning. Det vil kreve dialog med de øvrige kommunene i regionrådet, og forhandling med Karmsund Lufthavn Invest AS om endelig løsning. Dette kan resultere i at Karmøy kommune må bidra med en større andel av lånebeløpet, enn det kommunens innbyggertall skulle tilsi.

Forholdet til andre lånekreditorer

I tilknytning til låneavtalen vil det bli inngått tilsvarende låneavtaler med de øvrige kommunene i tabellen over. Avtalene er identiske med unntak for lånebeløpets størrelse.

Dette lånet skal betjenes, for så vidt gjelder avdrag og rentebetjening, forholdsmessig likt i forhold til det lånebeløp de enkelte kommuner har stilt til selskapets disposisjon.

Lån uten sikkerhet

Lånet er et «gjeldsbrev». Det stilles ikke sikkerhet i selskapets eiendeler for lånet. Lånet skal være likestilt med øvrig kreditorgjeld.

Avdrag og innfrielse

Lånet er avdragsfritt i 2 år, det vil si ut 2024. Deretter nedbetales lånet over en periode på inntil 10 år med like store avdrag, første gang i 2024.

Renter

Lånet skal renteberegnes. Rentesatsen utgjør NIBOR 6 måneder + 1,5% pr siste virkedag i oktober måned i året forut for det år rentene beregnes for.

Risiko

Låneavtalen medfører en viss risiko knyttet til fremtidig drift av lufthavnen. Lufthavndrift AS har klare mål om økt trafikk og kostnadsreduksjoner, og dette vil være avgjørende for oppfølging av risikoen i låneavtalen. Dette ansvaret for å følge vil i første omgang ligge på styret i Karmsund Lufthavn Invest AS, og den modellen som velges for å løse kapitalbehovet i Lufthavndrift AS.

I neste omgang ligger ansvaret hos kommunedirektørene/rådmennene i forhold til følge opp risikoen i Karmsund Lufthavn Invest AS. Samtidig ligger det et tilsvarende ansvar på styret i Karmsund Havn IKS i forhold til den eksponeringen havneselskapet indirekte har i Lufthavndrift AS, via styret i datterselskapet Karmsund Lufthavn Invest AS

Kommuneloven § 14-13 om finans- og gjeldsforvaltning, setter krav til et finansreglement som skal begrense en kommune i å ta vesentlig finansiell risiko.

Dette lånet som gis til Karmsund Lufthavn Invest AS vurderes å være risikofullt, men sees lånet i sammenheng med kommunens samlede portefølje, vurderes risikoen å være innenfor finansreglementet. Dette må også avveies mot den samfunnsøkonomiske risikoen ved at flyplassen kan få et redusert rutetilbud. Se annen politisk sak om endring av selskapsavtalen i Karmsund Havn IKS.

Det er også gjort vurderinger opp mot kommuneloven § 14-17 om lån til videre utlån, som begrenser kommunens mulighet til å ta opp lån til andres investeringer. Låneopptak til videre utlån til næringsvirksomhet er ikke lovlig. I dette tilfellet benytter kommunen sin «frie egenkapital» fra disposisjonsfond, som igjen er styrket med tilleggsutbytte fra Haugaland Kraft AS.

Kommunedirektørens konklusjon

Det foreligger en felles forståelse blant kommunene og aksjonærene i Lufthavndrift AS, at hvis selskapet skal lykkes med å drifte og utvikle Haugesund Lufthavn Karmøy, må det skje gjennom et samspill med hele regionen.

Det forventes at de øvrige ni kommunene i regionrådet vil delta hver for seg med bilaterale lån til Karmsund Lufthavn Invest AS, hvor det oppnås et samlet lånebeløp på 20 millioner kroner. Det er derimot ingen garanti for at alle kommunene faktisk har økonomiske rammer til å delta. Etter innbyggerfordelingen skal Karmøy kommune bidra med et lånebeløp på 7.137.000 kroner. Kommunedirektøren vil likevel foreslå at kommunestyret setter av en låneramme på inntil 10.000.000 kroner, for å etablere en ramme som gir Karmøy kommune mulighet til å kompensere med et tilstrekkelig lånebeløp, hvis noen av de mindre kommunene ikke kan delta av ulike årsaker.

I den videre prosessen blir det viktig å ha tett dialog med de øvrige kommunene og Karmsund Lufthavn Invest AS, for å komme fram til en akseptabel løsning innenfor rammene av denne saken.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å innvilge lån til Karmsund Lufthavn Invest AS i henhold til saksframstillingen.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Kommuneloven § 14-13 om finans- og gjeldsforvaltning

Kommuneloven § 14-17 om lån til videre utlån